

PARAULES DE VIDA

En camí cap a la Pasqua

Dimecres que ve, amb el ritu alhora senzill i solemne de la imposició de la cendra, començarem a recórrer el camí espiritual que ens conduirà a la Pasqua. El ritme del temps litúrgic que revivim any rere any ens recorda que, mentre estem en aquest món, els cristians caminem «de Pasqua en Pasqua cap al compliment d'aquella salvació que ja hem rebut gràcies al misteri pasqual de Crist» (Francesc, *Missatge per a la Quaresma de 2019*). La celebració anual de la solemnitat de la Pasqua ens ajuda a caure en el compte que estem salvats «en esperança» (Rm 8,24). En aquest temps som convidats a acollir la gràcia que brolla de la mort i resurrecció del Senyor i que ens fa desitjar, juntament amb tota la creació, la «plena manifestació dels fills de Déu» (Rm 8,19). En orientar el nostre cor cap a la Pasqua, la Quaresma no és un temps trist, sinó d'esperança.

En la Vigília Pasqual renovarem les promeses del nostre baptisme. Per això la Quaresma ens recorda que estem cridats a viure com a fills de Déu. El Papa ens diu en el seu missatge que si vivim segons la nostra condició baptismal no solament ens beneficiem a nosaltres mateixos, sinó a tota la creació, perquè estem cooperant a la seua redempció: «quan la caritat de Crist transfigura la vida dels sants, aquests lloen Déu i, amb la pregària, la contemplació i l'art fan partícips d'això també a les criatures». De la mateixa manera que el pecat introdueix una dinàmica destructiva que afecta a tota la humanitat i a tota la creació perquè trenca la seua harmonia, la força de la gràcia redemptora de Crist introdueix una dinàmica de salvació i de vida.

Si reconeixem la nostra realitat a la llum de la Paraula de Déu, descobrim que no sempre vivim així. Per això aquest temps de gràcia és també temps de penediment.

La primera exigència d'una autèntica conversió és el reconeixement de l'arrel i de les manifestacions concretes dels propis pecats. En l'origen del mal apareix sempre el desig d'usar el proïsme, les altres criatures i fins i tot a nosaltres mateixos segons els propis desitjos egoistes. Això ens porta a un estil de vida caracteritzat per la lògica «del tot i ara mateix, del tindre cada vegada més» que «viola els límits que la nostra condició humana i la naturalesa ens demanen respectar». Les manifestacions concretes del pecat són l'avidesa, l'afany per un benestar desmesurat, el desinterès pel bé dels altres, l'exploració de la creació, de les persones i del medi ambient.

Però, per la gràcia de Crist, aquesta no és la paraula definitiva sobre la història i sobre la humanitat. El camí cap a la Pasqua ens crida a restaurar el nostre cor de cristians mitjançant el penediment, la conversió i el perdó que Déu ens ofereix. Per a aquest camí l'Església ens proposa tres mitjans: el dejuni, l'oració i l'almoina. Pel dejuni la nostra avidesa es transforma en capacitat de patir per amor; l'oració ens ensenya a renunciar a l'autosuficiència del nostre jo i a reconèixer que estem necessitats del Senyor i de la seua misericòrdia; l'almoina ens ajuda a superar la temptació de cercar la seguretat en les coses i a descobrir que hi ha més alegria a donar que a rebre.

Que aquesta Quaresma sigui per a tots un temps de gràcia.

† **Enrique Benavent Vidal**
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

La resposta al patiment

En una època en que Pau VI va definir com de «trencament entre Evangeli i cultura», és important repensar el paper de la religió en la salut. Som hereus d'una època en que s'ha considerat la religió com a enemiga de la salut o d'una forma més soterrada, que les creences religioses i la vivència de la fe no guarden relació amb el món de la salut, que pertanyen a l'esfera d'allò que és irracional, no mesurable ni controlable. Però cada cop existeix més evidències de l'enorme efecte positiu de la fe sobre la salut, no sols en els processos de millora sinó en els processos d'afrontament al patiment i la mort.

Vivim una època en que hem esperat que la ciència i també la tècnica ens responguessin totes les qüestions, però malgrat els grans avenços, les grans

preguntes fonamentals segueixen estant vigents, i entre elles la pregunta del perquè del patiment.

En moments de dolor i patiment, quan aflora com un crit desesperat el «perquè», molta gent es troba ferida pel silenci de Déu, que es pot interpretar en aquells moments com indiferència de Déu, indiferència davant el mal, el dolor i les injustícies.

El llibre de Job ofereix unes pàgines terriblement humanes, en que es planteja aquesta i altres qüestions, sobre l'absència de Déu: «Tant de bo jo sabés trobar Déu, diu Job, m'arribaria fins al seu soli, exposaria la meua causa. Coneixeria les seves respostes, em faria càrrec de la seva rèplica» (Job 23). Segueixen fulls carregats de dolor, de preguntes, de desorientació i soledat, que ens poden resultar molt properes.

A tots, però sobretot a malalts, familiars, acompanyants, ens agradaria saber els motius i les raons del patiment i el mal. Amb Déu o sense, pertanyen al Misteri de l'existència humana, però també al Misteri de l'experiència humana i de l'experiència de Déu. Això és transcendent. Com diu Job (42,5): «Jo només et coneixia d'oïda, però ara t'he vist amb els meus ulls.»

Resulten aclaridores les paraules del camil P. Annaldo Pangrazzi quan ens diu: «Déu elegix el camí de la pobresa i de la debilitat per expressar la plenitud del seu amor.»

Montserrat Esquerda
Directora de l'Institut Borja de Bioètica
i Delegada de Salut del Bisbat de Lleida

PALABRAS DE VIDA

En camino hacia la Pascua

El próximo miércoles, con el rito a la vez sencillo y solemne de la imposición de la ceniza, comenzaremos a recorrer el camino espiritual que nos conducirá a la Pascua. El ritmo del tiempo litúrgico que revivimos año tras año nos recuerda que, mientras estamos en este mundo, los cristianos caminamos «de Pascua en Pascua hacia el cumplimiento de aquella salvación que ya hemos recibido gracias al misterio pascual de Cristo» (Francisco, *Mensaje para la Cuaresma de 2019*). La celebración anual de la solemnidad de la Pascua nos ayuda a caer en la cuenta de que estamos salvados «en esperanza» (Rm 8,24). En este tiempo somos invitados a acoger la gracia que brota de la muerte y resurrección del Señor y que nos hace desear, junto con toda la creación, la «plena manifestación de los hijos de Dios» (Rm 8,19). Al orientar nuestro corazón hacia la Pascua, la Cuaresma no es un tiempo triste, sino de esperanza.

En la Vigilia Pascual renovaremos las promesas de nuestro bautismo. Por ello la Cuaresma nos recuerda que estamos llamados a vivir como hijos de Dios. El Papa nos dice en su mensaje que si vivimos según nuestra condición bautismal no sólo nos beneficiamos a nosotros mismos, sino a toda la creación, porque estamos cooperando a su redención: «cuando la caridad de Cristo transfigura la vida de los santos, estos alaban a Dios y, con la oración, la contemplación y el arte hacen partícipes de ello también a las criaturas». Del mismo modo que el pecado introduce una dinámica destructiva que afecta a toda la humanidad y a toda la creación porque rompe su armonía, la fuerza de la gracia redentora de Cristo introduce una dinámica de salvación y de vida.

Si reconocemos nuestra realidad a la luz de la Palabra de Dios, descubrimos que no siempre vivimos así. Por ello este tiempo de gracia es también tiempo de arrepentimiento. La primera exigencia de una auténtica conversión es el reconocimiento de la raíz y de las manifestaciones concretas de los propios pecados. En el origen del mal aparece siempre el deseo de usar al prójimo, a las otras criaturas e incluso a nosotros mismos según los propios deseos egoístas. Esto nos lleva a un estilo de vida caracterizado por la lógica «del todo y ya, del tener cada vez más» que «viola los límites que nuestra condición humana y la naturaleza nos piden respetar». Las manifestaciones concretas del pecado son la avaricia, el afán por un bienestar desmedido, el desinterés por el bien de los demás, la explotación de la creación, de las personas y del medio ambiente.

Pero, por la gracia de Cristo, esta no es la palabra definitiva sobre la historia y sobre la humanidad. El camino hacia la Pascua nos llama a restaurar nuestro corazón de cristianos mediante el arrepentimiento, la conversión y el perdón que Dios nos ofrece. Para este camino la Iglesia nos propone tres medios: el ayuno, la oración y la limosna. Por el ayuno nuestra avaricia se transforma en capacidad de sufrir por amor; la oración nos enseña a renunciar a la autosuficiencia de nuestro yo y a reconocer que estamos necesitados del Señor y de su misericordia; la limosna nos ayuda a superar la tentación de buscar la seguridad en las cosas y a descubrir que hay más alegría en dar que en recibir.

Que esta Cuaresma sea para todos un tiempo de gracia.

† **Enrique Benavent Vidal**
Obispo de Tortosa

La Pobla de Massaluca celebra les festes majors de Sant Antoni

La Pobla de Massaluca va viure el passat mes de gener les festes majors de Sant Antoni. Durant l'Eucaristia del cap de setmana, Mn. Jordi Centelles va destacar durant l'homilia el paper de les festes majors per a un poble. Va dir que són uns dies dedicats a l'alegria de la festa al voltant del record dels sants patrons. Ens van acompanyar els mossens de la comarca i antics rectors de la parròquia.

Mn. David Arasa

Enviament missioner del jove rapitenc Mike Safont

La parròquia de Sant Josep Obrer de Sant Carles de la Ràpita, i amb ella tota la comunitat diocesana, va viure un dia de joia i festa el diumenge 20 de gener. Aquell dia el Sr. Bisbe, Enrique Benavent, va lliurar la creu, signe de l'amor de Crist i de la nostra fe, al jove Mike Safont i l'envia com a missioner diocesà a anunciar la Bona Nova de l'Evangeli. Després d'un temps de formació missionera, serà a través

d'OCASHA-Cristians amb el Sud i de la Delegació de Missions de la nostra diòcesi que Mike oferirà durant tres anys el seu temps i les seves capacitats a l'església de Portoviejo, a l'Equador i, en concret, a la parròquia de Jipi Japa.

Des que tenia 14 anys va començar a preparar-se per a celebrar la Confirmació amb els seus amics, Mike mai ha deixat de formar part de la comunitat parro-

quial. Ans al contrari, s'ha anat implicant i comproment vivint el seu seguiment de Jesús i la seva pertinença eclesial com quelcom que ha configurat la seva vida. En el Consell de Pastoral de la parròquia, com a catequista, en el casal d'estiu, en responsabilitats d'àmbit diocesà, en trobades i campaments, en l'amistat i en la fraternitat al voltant de la taula de l'Eucaristia s'ha anat donant al servei dels altres, especialment dels infants i dels joves.

Ara serà l'Església de l'Equador la que rebrà el seu testimoni missioner que vol viure, així ho diu ell, com un retornar als altres tot allò que ell ha rebut i compartir allò que el fa feliç. La família, els amics, la comunitat parroquial i la comunitat diocesana l'hem acompanyat i hem pregat per ell. I ho continuarem fent. Amb ell som tots els qui ens sentim enviats a anunciar l'Evangeli arreu del món i renovem la dimensió missionera de la fe.

Parròquia Sant Josep Obrer de Sant Carles de la Ràpita

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

@Pontifex: «Heus aquí el primer pas per créixer en el camí de la fe: escoltar. Abans de parlar, escoltar» (14 de desembre).

@Pontifex: «La nostra vida difon llum quan es consumeix en el servei. El secret de la joia és viure per servir» (15 de desembre).

@Pontifex: «Déu entra a la història i ho fa amb el seu estil original: la sor-

presa. El Déu de les sorpreses ens sorprèn sempre» (22 de desembre).

@Pontifex: «L'Església creix amb la sang dels màrtirs, homes i dones que donen la vida per Jesús. En són molts a dia d'avui, tot i que no siguin notícia» (27 de desembre).

La Delegació de Missions i el comerç de Tortosa van celebrar la festa del seu patró Sant Francesc Gil de Federich

Com tots els anys, l'Associació Sant Gil de Federich dels comerciants de Tortosa va organitzar durant els dies 18, 19 i 20 de gener una sèrie d'actes amb motiu de la festa del seu patró. Es van organitzar, entre d'altres, un contacontes sobre la vida del sant a la Biblioteca Marcel·lí Domingo; una conferència a la Cambra de Comerç; i el repartiment de «coquetes de Sant Gil» pels carrers de la nostra ciutat. També cal destacar el «Festival Insòlit» celebrat a l'església de Sant Blai.

El diumenge, la Delegació diocesana de Missions i l'Associació Sant Francesc Gil de Federich van celebrar, conjuntament, la festa en honor d'aquest sant tortosí, qui evangelitzà Filipines i Tonkín, l'actual Vietnam, i que l'any 1988 fou canonitzat pel papa sant Joan Pau II. El rector de la parròquia del Sant Crist de la Catedral, Mn. Josep M. Membrado, celebrà l'Eucaristia a la capella de la Mare de Déu de la Cinta.

En l'homília ens digué que coincidia la celebració de la festa de Sant Francesc Gil de Federich amb la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians.

Gil de Federich va sentir la necessitat de predicar l'Evangeli als llocs on no havien parlat de Jesucrist, destacant com a constant de la seua vida l'evangelització, predicant sobretot als més pobres. Mn. Membrado va recordar que el papa Francesc diu que «la joia de l'Evangeli omple el cor i la vida sencera dels qui es troben en Jesús».

En acabar l'Eucaristia, els membres de la Delegació de Missions ens vam desplaçar a Amposta per compartir el dinar amb el nostre delegat, Mn. Antoni Borràs, i celebrar tot seguit la reunió reglamentària. A continuació vam assistir a la celebració de l'enviament missioner de Mike Safont Panisello, a qui acompanyarem amb la nostra pregària.

Delegació de Missions

Vilalba dels Arcs celebra la festivitat de Sant Sebastià

Vilalba dels Arcs va celebrar, el dissabte 24 de gener, la festivitat de Sant Sebastià. Va ser un dia marcat per la processó, on el sant va recórrer els carrers del nostre poble. Després vam celebrar la missa major amb un acte molt especial: el record que vam tenir per la capella de Sant Antoni de Pàdua.

Gràcies a la Junta de Berrús vam demanar al picapedrer del nostre poble, Xavier, que fes una pedra commemorativa amb la imatge del sant, per situar-la al lloc on estava antigament la capella. Molts veïns del poble van assistir a la inauguració i benedicció de la imatge.

Mn. David Arasa

AGENDA

► **Dimecres, 6 de març**, Tortosa, Catedral, a les 18 h, Missa de Cendra.

► **Del 9 al 17 de març**, Horta de Sant Joan, parròquia, a les 19.30 h, Novena de Sant Salvador.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

4. ■ Dilluns (lit. hores: 4a setm.) [Sir 17,20-28 / Sl 31 / Mc 10,17-27]. Sant Casimir (1458-1484), príncep polonès; sant Lluci I, papa (romà, 253-254) i mr.; sants Nèstor, Eteri, Arcadi, Capító, bisbes i mrs.

5. ■ Dimarts [Sir 35,1-15 / Sl 49 / Mc 10,28-31]. Mare de Déu d'Àfrica; sant Focas, mr.; sant Josep Joan de la Creu, religiós franciscà; santa Olívia, vg. i mr.; sant Luperc, mr.

6. ■ Dimecres de Cendra [Jl 2,12-18 / Sl 50 / 2C 5,20-6,2 / Mt 6,1-6.16-18]. *Sant Feliu de Llobregat*: Sant Oleguer (†1137), bisbe de Bar-

celona i de la Tarragona reconquerida; sant Virgili, bisbe; santa Coleta Boylet (†1447), verge reformadora clarissa.

7. ■ Dijous [Dt 30,15-20 / Sl 1 / Lc 9,22-25]. Santa Perpètua i la seva serventa Felicitat, mrs. a Cartago (203); sant Teòfil, bisbe.

8. ■ Divendres [Is 58,1-9a / Sl 50 / Mt 9,14-15]. Sant Joan de Déu (1495-1550), religiós portuguès, fundador a Granada de l'Orde Hospitalari (OH), patró dels malalts i dels bombers; sant Veremon (Bermudo) d'Irache, abat; santa Aurèlia de Ni-

ça, màrtir; beat Faust Míguez, prevere.

9. ■ Dissabte [Is 58,9b-14 / Sl 85 / Lc 5,27-32]. Santa Francesca Romana (1384-1440), rel. viuda, fund. Oblates benedictines; sant Pacià, bisbe de Barcelona (s. IV); sant Dagobert, laic.

10. ■ Diumenge vinent, I de Quaresma (lit. hores: 1a setm.) [Dt 26,4-10 / Sl 90 / Rm 10,8-13 / Lc 4,1-13]. Sant Simplicí, papa (468-483); sant Macari, bisbe de Jerusalem; sant Càndid o Candi, mr.; santa Maria Eugènia de Jesús, rel., fundadora de les Religioses de l'Assumpció.

Diumenge VIII de durant l'any (C)

COMENTARI

Quins fruits donem a la nostra vida

És molt fàcil ser jutge dels altres. No ens costa gaire veure els defectes dels germans. Però Jesús posa una comparació molt clara: *¿Un cec seria capaç de guiar un altre cec?* És evident que no: si cap d'ells no s'hi veu com podran evitar caure en un clot? I posa un altre exemple: *No hi ha cap deixeble més intruït que el mestre; només un cop formats els deixebles arriben a ser com el seu mestre.* No oblidem que sovint als evangelis Jesús és anomenat «Mestre». Per tant, nosaltres no som mestres de ningú. Només n'hi ha un que és un veritable mestre, el Senyor.

Per això no podem fer de mestres ni de jutges. Sobretot perquè com diu Jesús, normalment som tant o més pecadors que els nostres germans: *¿Per què, doncs, veus l'estella dintre l'ull del teu germà i no t'adones de la biga que tens dintre el teu ull?* Com puc intentar corregir el defecte d'un germà meu si jo el tinc i molt més accentuat que el que té el meu germà? Això vol dir que no som prou sincers, que no mirem prou com és la nostra vida, quins són els fruits que donem: *No hi ha cap arbre bo que doni fruits dolents, ni cap arbre dolent que doni fruits bons. Cada arbre es coneix pels seus fruits.*

El mateix ens diu la primera lectura: *El fruits de l'arbre demostren el bon conreu.* Cal esperar al final de la vida: *No facis l'elogi de ningú abans que no hagi estat examinat, és llavors que l'home serà posat a prova.* Quantes vegades ens equivoquem en fer judicis de persones perquè tard o d'hora ens adonem de com d'equivocat n'era el nostre judici.

Sant Pau ens recorda que sí podem donar fruits de vida cristiana però no nosaltres sinó Jesucrist: *Donem gràcies a Déu: ell ens dona la victòria per Jesucrist.* Per això ens recomana: *Mantenu-vos fermes, incommovibles, sobre aquest fonament, segurs que en el Senyor, el vostre treball no serà en va.* Per tant, seguim el nostre mestre Jesús; llavors girem els ulls a la nostra vida per donar bons fruits de vida cristiana, i no ens fixem en els defectes dels altres.

Mn. Jaume Pedrós

▶ Lectura del primer llibre de Jesús, fill de Sira (Sir 27,4-7)

Sacsegeu el garbell, i quedarà el rebuig: així serà l'escòria de l'home quan serà examinat. L'obra del terrisser ha de superar la prova del forn: així serà provat l'home en el moment de donar comptes. El fruit de l'arbre demostra el bon conreu: així, quan l'home doni comptes, es veurà què tenia al cor. No facis l'elogi de ningú abans no hagi estat examinat: és llavors que l'home serà posat a prova.

▶ Salm responsorial (91)

R. És bo de lloar-vos, Senyor.

És bo de lloar l'Altíssim, / de cantar al vostre nom, Senyor, / de proclamar al matí el vostre amor / i de nit, la vostra fidelitat. R

Els justos creixeran com les palmeres, / es faran grans com els cedres del Líban; / plantats a la casa del Senyor, / creixeran als atris del nostre Déu. R.

Encara donaran fruit a la vellesa, / continuaran plens d'ufana i de vigor, / per proclamar que el Senyor és recte / que la meua Roca no coneix la injustícia. R.

▶ Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint (1Co 15,54-58)

Germans, quan això que es consumeix es revestirà d'allò que ja no es consumeix, quan aquesta existència mortal es revestirà d'aquella que és immortal, es complirà allò que diu l'Esclat: «La victòria ha engolit la mort. Oh mort, on és la teva victòria? On és l'agulló que t'incitava?» L'Agulló que incitava la mort és el pecat, i el vigor del pecat ve de la Llei. Però, donem gràcies a Déu: ell ens dona la victòria per Jesucrist, el nostre Senyor. Per tant, germans meus estimats, mantenu-vos fermes, incommovibles, sobre aquest fonament; prodigueu-vos cada dia en l'obra del Senyor, segurs que, en el Senyor, el vostre treball no serà en va.

▶ Lectura de l'evangelí segons sant Lluc (Lc 6,39-45)

En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles aquest proverbi: «¿Un cec seria capaç de guiar un altre cec? ¿No caurien tots dos dins un clot? No hi ha cap deixeble més instruït que el mestre; només un cop formats, els deixebles arriben a ser com el seu mestre. ¿Per què, doncs, veus l'estella dintre l'ull del teu germà, i no t'adones de la biga que tens dintre el teu ull? ¿Com li pots dir: "Germà, deixa'm, que et trauré aquesta estella de l'ull", si tu no veus la biga en el teu? Hipòcrita, treu-te primer la biga del teu ull, i llavors t'hi veuràs per poder treure l'estella de l'ull del teu germà. No hi ha cap arbre bo que doni fruits dolents, ni cap arbre dolent que doni fruits bons. Cada arbre es coneix pels seus fruits: ningú no cull figues dels cards ni raïms de les bardisses. L'home bo, del tresor de bondat que guarda en el cor, en treu a fora la bondat; però l'home dolent, del seu tresor de maldat, en treu el mal. Perquè la seva boca parla d'allò que es desborda del seu cor.»

▶ Lectura del llibre del Eclesiàstic (Eclo 27,4-7)

Cuando se agita la criba, quedan los desechos; así, cuando la persona habla, se descubren sus defectos. El horno prueba las vasijas del alfarero, y la persona es probada en su conversación. El fruto revela el cultivo del árbol, así la palabra revela el corazón de la persona. No elogies a nadie antes de oírlo hablar, porque ahí es donde se prueba una persona.

▶ Salmo responsorial (91)

R. Es bueno darte gracias, Señor.

Es bueno dar gracias al Señor / y tocar para tu nombre, oh Altísimo; / proclamar por la mañana tu misericordia / y de noche tu fidelidad. R.

El justo crecerá como una palmera, / se alzará como un cedro del Líbano: / plantado en la casa del Señor, / crecerá en los atrios de nuestro Dios. R.

En la vejez seguirá dando fruto / y estará lozano y frondoso, / para proclamar que el Señor es justo, / mi Roca, en quien no existe la maldad. R.

▶ Lectura de la primera carta del apóstol san Pablo a los Corintios (1Cor 15,54-58)

Hermanos: Cuando esto corruptible se vista de incorrupción, y esto mortal se vista de inmortalidad, entonces se cumplirá la palabra que está escrita: «La muerte ha sido absorbida en la victoria. ¿Dónde está, muerte, tu victoria? ¿Dónde está, muerte, tu aguijón?». El aguijón de la muerte es el pecado, y la fuerza del pecado, la ley. ¡Gracias a Dios, que nos da la victoria por medio de nuestro Señor Jesucristo! De modo que, hermanos míos queridos, manteneos firmes e incommovibles. Entregaos siempre sin reservas a la obra del Señor, convencidos de que vuestro esfuerzo no será vano en el Señor.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Lucas (Lc 6,39-45)

En aquel tiempo, dijo Jesús a los discípulos una parábola: «¿Acaso puede un ciego guiar a otro ciego? ¿No está el discípulo sobre su maestro, si bien, cuando termine su aprendizaje, será como su maestro? ¿Por qué te fijas en la mota que tiene tu hermano en el ojo y no reparas en la viga que llevas en el tuyo? ¿Cómo puedes decirle a tu hermano: "¿Hermano, déjame que te saque la mota del ojo", sin fijarte en la viga que llevas en el tuyo? ¡Hipòcrita! Sácate primero la viga de tu ojo, y entonces verás claro para sacar la mota del ojo de tu hermano. Pues no hay árbol bueno que dé fruto malo, ni árbol malo que dé fruto bueno; por ello, cada árbol se conoce por su fruto; porque no se recogen higos de las zarzas, ni se vendimian racimos de los espinos. El hombre bueno, de la bondad que atesora en su corazón saca el bien, y el que es malo, de la maldad saca el mal; porque de lo que rebosa el corazón habla la boca».